

Onze indruk is dat in de Nederlandse uitwerking van de Richtlijn (Concept implementatie richtlijn; hierna 'Concept' genoemd) onvoldoende tegemoet wordt gekomen aan het recht van verdachte op vertaling van essentiële processtukken, zoals verwoord in artikel 3.

Dit recht lijkt in het Concept op de volgende manieren te worden afgezwakt:

- Wat de vertaling van essentiële processtukken betreft, wordt de situatie als het ware omgedraaid. Er wordt niet per zaak gekeken naar onderdelen die eventueel niet relevant zijn c.q. niet vertaald hoeven te worden, maar standaard wordt de vertaling beperkt tot bepaalde onderdelen of zelfs slechts enkele gegevens.
- Herhaaldelijk wordt een vertaling van essentiële processtukken gelijkgesteld aan een 'schriftelijke mededeling in begrijpelijke taal'.
- In geval van het vonnis wordt – naast bovengenoemde gelijkstelling van de vereiste schriftelijke vertaling aan een 'schriftelijke mededeling in begrijpelijke taal' – zelfs gesteld dat deze schriftelijke mededeling achterwege kan blijven indien de verdachte bij de uitspraak aanwezig was en deze voor hem is vertolkt.

Wij hebben de indruk dat in de uitwerking van het Concept steeds minder wordt voldaan aan de eis tot vertaling en dringen erop aan nader te bezien of deze omzetting nog wel strookt met de geest van de originele Richtlijn.

In de Memorie van toelichting bij het Concept wordt gesteld dat naast de (nieuwe) bepalingen in het Wetboek van Strafvordering ook praktische voorzieningen dienen te worden getroffen "om op vlotte en kostenefficiënte wijze daaraan uitvoering te geven". Een nadere precisering hiervan volgt onder 5 'Financiële consequenties': "de richtlijn ten aanzien van het recht op vertaling van bepaalde essentiële processtukken zal wel substantiële kosten met zich meebrengen". Om de kosten te drukken wordt aangegeven dat "waar mogelijk met standaardvertalingen van documenten of tekstblokken zal worden gewerkt".

Ook onze organisaties zijn voorstander van kosten-efficiency en dragen graag bij aan de verwezenlijking hiervan. Om dit te bereiken en behoud van kwaliteit te garanderen is het o.i. een vereiste dat genoemde mogelijkheden - gebruikmaking van standaardvertalingen of tekstblokken (evt. databases) - zeer zorgvuldig worden onderzocht, voorbereid en uitgewerkt. Aandachtspunten hierbij zijn onder meer: uniformering van originele documenten, de verantwoordelijkheid van de vertaler (voor de vertaling in zijn geheel met inbegrip van niet door hem/haar vertaalde tekst), behandeling van vermeende identieke vertalingen in een afwijkende context, en proces- en kwaliteitsbewaking. De wijze waarop het ministerie gestalte geeft aan de implementatie van videoconferencing kan in dit verband tot voorbeeld strekken.

Van onze kant opperen wij nu alvast enkele suggesties om tot een aanzienlijke kostenbesparing te komen, waardoor meer financiële ruimte ontstaat voor het te verwachten grotere vertaolvolume. Wanneer ervoor wordt zorggedragen dat de specialisaties "gerechtstolk" en "juridisch vertaler" in het Rbtv-register inzichtelijk worden gemaakt, kan in vrijwel alle straf- en bij voorkeur ook vreemdelingenprocedures gebruik worden gemaakt van gespecialiseerde gerechtstolken en juridisch vertalers. Dit zal resulteren in aanzienlijk minder en kortere kostbare zittingstijden. Hetzelfde geldt voor de zsm (zo spoedig mogelijk) zaken die buiten de rechter worden afgedaan door de officier van justitie. Op vergelijkbare wijze kan het gebruik van videoconferencing – eveneens met inzet van gespecialiseerde gerechtstolken – tot een drastische beperking van de kosten leiden. Echter, hoezeer er ook van een eventuele overheveling van kosten sprake kan zijn en hoe efficiënt het te verwachten grotere vertaolvolume ook zal worden benaderd, het is niet realistisch ervan uit te gaan dat dit op kostenneutrale wijze zal kunnen geschieden. Daarom wijzen wij er hier met klem op dat de door alle partijen nagestreefde handhaving, of zelfs verhoging, van de kwaliteit van het vertaalwerk, in geen geval gepaard kan of mag gaan met een (nog) lagere honorering van de betreffende vertalers. De toenemende verslechtering van de (financiële) positie van vertalers (en tolken), o.a. als gevolg van de grootschalige aanbestedingen van overheidswege en het feit dat indexering van de tarieven al sinds enkele decennia achterwege is gebleven, baart ons grote zorgen. Ons inziens is een kwaliteitseis gekoppeld aan een passende honorering in ons aller belang. Te voorzien is dat steeds meer tolken en vertalers de overheidssector de rug toe zullen keren; een voortgaande druk op de tarieven zal op de lange termijn zijn weerslag hebben op de continuïteit van kennis en expertise en daarmee wellicht op de kwaliteit van de geleverde vertaal- of tolkdiensten. Het risico is o.i. reëel dat deze situatie er uiteindelijk toe leidt dat afbreuk wordt gedaan aan het recht van de verdachte op een eerlijk proces. Wij spannen ons daarom, graag in samenwerking met de vertegenwoordigers van uw ministerie, tot het uiterste in om dit te voorkomen, zodat ook in de toekomst een eerlijke rechtsgang gewaarborgd blijft.

Hoogachtend,

Voorzitter NGTV